

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

85

დამატების № 132.

ხუთშაბათი, 3 ივლისი 1908 წ.

ვაჟეთის № 2198.

3 მანეთი და 50 კაპ. ღირს უოველ დღიური გაზეთი ცნობის ფურცელი კვირაში ორის სურათებიანის დამატებით, 1 ივლისიდან წლის დამდეგამდე.

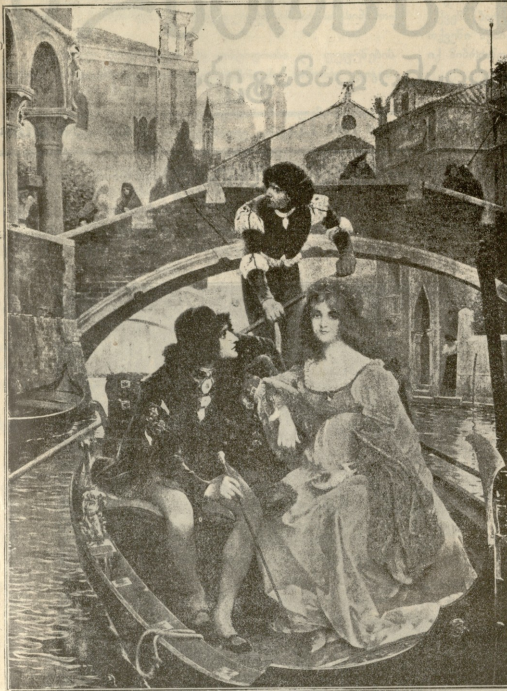
ტბის ნაპირები.—სურათი ჰარნიხიის.

მ რ ი წ ა შ ი

არის წამი, ტანჯვის წამი
როს ვეჭვები ვწესარებას
და შხამ-კესლით გამსჯელული
თვალთკან ფაფრქვევ მდურარებას,
**
როს იტვებით შეპურბილი
ბნელით მოცულ მომავალზე
ნადვლიანი უნებურად
ჩანგს ვაჭარებო გლოვის ჰინგზე,
**
მაშინ ძალა უნებურად
მსწრავლ ვიხრები, როგორც რკალი,
სასიცილოდ ადარ მუთონის
ჩემი რწმენას, იღვალა.
**
მეტს ვერ ვიტან: ძირს ვიბეში
ბრძოლით დიდლილ-დაქინგული,
ცა და სმელეთს კრულვას უყოული,
რწმენა-იმედ დაგარგული.
**

აწმეთს ვსწვევდი, მომავლი
ჯოჯოხეთად შეჩვენება
და არ მუჯრა ჩაგრულ მთამეთ
კვლავ აღდგომა, განახლება.
**
მეშინიან, შორს გაურბი
ამ სოფლის ცრუ გამოცანას,
ჯოჯოხეთის ბუდეთ ვსახავ
გაურტანელს ამ ქვეყანას.
**
მაგვამ არის წამი ტვბილი
სულ-გონების აღმთფრეხი,
უზენაეს განკმობითა
ღიურ მადლის კადმიმთფრეხი.
**
მაშინ კვლავ თავს ამაყად ვწვევ
წაის ვივარდებ ნადვლის მწარეს,
ვარდ-ზამთხით უნოსვას ვიტვობი,
ნეტრად ვსახავ შხამ-ძიმწარეს.
**
კვლავ იღვიძებს ტუბში რწმენა
ხელ-უსხლები, დაუმზრავი

და წინ შედგრად მიმბიძგება
დაკარგული იღვალა.
**
უგვადების მომბიჭებულს
ვეჩაფები წმინდა წყროს
და განს ვიხვევ ტვბილ ფიქრთ გროფას
საშის და სინეტროს.
**
ხოხურს გრძობით ვაწვრთავებ,
ზედ ვმღერ რთორც იაღისი,
ცა და სმელეთს ხეზად ვუგულობ,
ვით რაფიფი თავ-მოძროხი.
**
თავრდათ აწმეთს ვსახავ,
მთლად უღვებდ ვი მომავალს,
არად ვაგდე მომეთ ვესსას,
ხან მოვლეს და კარდამავალს!
**
ტულს არ ვიტეს, არ უღრკები
ამ სოფლის ცრუ გამოცანას:
მწარე ნადვლის ხეცრად ვიმხნე
და სომთხელ ამ ქვეყანას.
**
ღაღოა ახობიძე.

გაქარაღებანი მე-19 საუკუნეში—სურათი ვაგუზისა.

მცირე საღვურე

ვალაშინასა.

ფეხლანი ნ. მ. 2—სას.

მეგობარი წერებდა აშლილი დამხვდა.

ყვირითი ფერი დასდებოდა. ისე ხშირად და ღრმად სუნ-თქვდა, გეგონებოდათ ტრიბუნისაგან დაოსებული ბავშვიანო. დაუღალავად ერთი კუთხიდან მეორემდის მიდი-მოდიდა.

— გული გადამიშლი, დამშვიდდები, მეგობარო! მშ, ნულა ჰყუყუანობ...

შრამ-მორცელმა ჩაიკა წაიდუღუნა და მომიყვა:

— შუაზე ნადველი მასცა, სთქვა მეგობარმა, ერთმა უბრა-ლო შეგვიღრაშ. ჯერ ისევ ახალგაზრდა ვიყავ, სტუდენტად ვითვლებოდი. ერთი არსება გავიცან. მზეთუნახავიო, რომ იტყვიან, სწოურად ის იყო. სახე არა ჩვეულებრივი, მეტად ნათელი, ბრწყინვალე და მოეღვარე ჰქონდა. მწელად თუ მოპოო-ვებოდა ისეთი ენაში, რომ იმის ნახვის დროს კალბით აუწყრულ სიხარულს, აღზრთოვანებას, აღტაცებას არ მისცემოდა. მზეთ-ღრის უმაღლ, როგორც პლოშოვკი ანელკას, გულ-უბრავი-ლოდ და აღტაცებით შეგვხებდნენ ხოლმე: „საკვირველია, რა-ტრამ ყველინი თქვენებრ მშვენიერს ფეხთა ქვეშ არ ჰყავიან!“

„მამა ღარიბი კეთილკოლოსი“ (პოლონელები მოსამსახუ-რებს ასე ეძახიან) იყო მიღიარ მემამულისა. თუ მამას შვილი-

სთვის შესაფერი განათლება ვერ მიუცია, სა-მაგიეროდ ბუნებას ებრუნევა, დიდებულად შეგმო. ყველა დიდ მომავალს უქადა. იმის მიხედნული თავი სამეფო გვირგვინისთვის იყო შექნელი. იგი ელოდა პრინცს... პრინცს არა, თავდას... თავდასაც არა, გრავს... იგი ისე დარწმუნებული იყო თავის ბრწყინვალე მო-მავალში, რომ მარშრუტი უკვე შედგინა. გე-მონავარიშებელი ჰქონდა, როლის და რა და რა შესანიშნავ კუთხეს მოვილიდა; როგორ და რანაირად დათავლიერებდა გალურციებს. გარდერობი ხომ სასუნ უნდა ჰქონოდა—მოთ-ლოდ ოცნებაში. იყო ხოლმე წამები, როდეს-საც იმის სახის გამოშვებულას მიყრიდნენ. აბა უფვიდარა. ასეთ წამებში ხშირად ამზობდა; უკაცოვში ყოფნის დროს უსათუოდ სემირად სკის სურათის „საქარსტიანოს მშათობნი“ ს ჰპი-რი უნდა გადავალდებინო.“

— შენ, აბა, რაღა თქმა უნდა, სიყვარუ-ლის აღში გახვდები!—უთხარი მეგობარს.

— კიდევ ეგ არის, რომ არა და! იგი მეტად მშვენიერი იყო. ჩემ გზრთობისთვის უბრალო არსებანი უფრო სახიფათონი არიან, ვიდრე ასეთი მზეთუნახავნი. საყურადღებოა, რომ მზეთუნახავნი ან სულ არა ან და მე-რად აღუძრავენ კაცს გიგურ ეინს. ეშინიანთ იზაით... მიუღწოდელი ჰგონიათ... თუ რამ სხვა... ასე კი არის და! ჩვენ მზეთუნახავსაც ასე მოსდიოდა.

დღეს ძველ ნაცნობებთან უცაბედად შეგხვდი. მთელი წლობით მე იქ ფეხი არ შე-მდებარს და დღეს კი რაღაცა მუზმუხელა შე-მჩინდა. მზეთუნახავი ისე გამოკლიოიყო, რომ პირველ მზეხვდით ვეღარ ვიცან. აღარა ჰქონ-და ის სახე, აღარ იყო ის ტიპი... იგი უკვე კოლოია მცირე საღვურის უფროსისა. წარ-მოადგინე, ისე სიტყვის არ იტყვის, არ დას-ძინოს. „ჩვენ საღვურზე“. მერე, რა ამყის

კოლოია იტყვის ხოლმე!

„დიასახლისა“, რომელიც მზეთუნახავს შორეულ ნა-თესავად ერგებოდა, განზედ გაუძახე და კითხე: „მიხიბარიო, გეთაყვა, როგორ მოხდა ეს? გახსოვი, როგორ ოცნებობდა მოგზაურობაზედ, გალურციებზედ, პრინცებ-თავადებზედ!“ დიასახლისი უკვე არ იყო, მომიგო: „როგორ მოხდა? თან და თანობით. მოუყვდა ჯერ მამა, საქმეები აეწეწე-დაეწეწათა, გალატაკდნენ. მერე მოუყვდა დედა, დარჩა მხოლოდ ობოლად, ლატაკად. წერიწად წერიწად მოსდევდა, პრინცი კი არ-სადა სჩინდა. ერთი უზღვრება მწიკრითი შეიცვალა, კომპრო-მისი კომპრომის მოპყვა და ბოლოს ხომ სამეფო სასახლე შეიკო საღვურად შეიტკვალა... ღრმად კი სწადა, სამეფო სასახლე არ ამცდებოდა!...“

ის იყო კენჭურ სიცილს გაპირებდი, რომ რაღაცამ დაშკრა თავში: „შენ კი ჩემო საბუკო, მცირე საღვურს განა-გასკლიდი? მშ ხალ არის შენი კარგო სასახლე, სადა შენი ოცნებები ფართო მოღვეწებოდა და საზოგადოების ზედ გავლენაზედ? რა იქნა შენი ბრწყინვალე მომავალი, სიცილს დამ-ტბობელი პატივი, დიდება? შენ მხოლოდ ქვაფენილის დე-ფეტტებს და ხმოსანთა მხოლბას ჩაუყუთინარე. გახსენე, გან-ნა ასეთ საღვურზედ ოცნებობდი? გამოვიქმენე შინისკენ, ხმა „მცირე, მხოლოდ მცირე საღვურა“ არ მისვენებდა, ტენს მიხვიტდა.

„დამითო ჩემო, მე ვერც კი შევამჩნიე, როგორ დამქს-ქესია ოცნება, იღვალა, იმეღო! ვაპყუბდი კიდევ ჩემს დღე-წადღელს საღვურით. მოგონე, მოგონე, მეგობარო, ჩვენი ბრწყინვალე, უნგარო ოცნებები..“

საწერ მაგიდის უჯრა საქაროდ გამოიღო და სწავლა და-
მთავრებულთა საერთო სურათით ამოიღო.

— შეხე, შეხე, მეგობარო, რანი ვყოფილვარ! ეხლა
ეხლა კი...—დაინგნით ჩასუქტვრდა თავის სურათს და მწუ-
ხარედ გაიძახდა: —მცირე, მხოლოდ მცირე სადგურ!

სუექსტე.

გ ა ც რ უ ე ბ უ ლ ი

ჩქვთავას.

(დასასრული*)

ქმრისა და სტუმრის ლაპარაკმა საშინლად გაიკოცა სოფი
პეტროვნა; იძინებდა იმისმა შინაარსმა არა, რამდენადღე პავ-
ლუსს ხმა, რომლითაც უამბობდა გაქცეულ ნების ამავს.
წინად ჯავრბოდა და საშინლად სწუხდა, ეხლა-კი იცინოდა, მა-
გრამ აუტყველია! მარს უტვრდა სტუმრის, ან ნამდვილად და-
სკინოდა... პავლუს ხმა იდეალური შეხედულება აქვს ქარწი-
ნებაზე. ცოლი კრატახანია დარწმუნდა ამას და როგორა
სტკივა ეხლა გული ამ სტუმრის ცოლისთვის, სტუმრისა,
რომელიც ასე ბულ ახლით ლაპარაკობს თავის უღრს მოქმე-
დებზედ. სოფი პეტროვნას უტვრდა, როგორ იტანდა ცოლი
ასეთ კაცს. „ორი ათასს მანეთს წელერწაში აძლენ მამა. ქმ-
რი ისეის ხარჯეხ, რა საძალობაა!“ ჰქვიტობდა ყმაწვილი
ქალი, თან კანკალებდა. „მაგრამ მტერ წილი თხოვდებნა სწორედ
აქ რიგად, ესე იგი ყიდულობენ თავისთვის ქმრებს და იციან
კიდრე, რომ იმით არ შეირთვდენ, თუ არა ჰქონდათ იმდენ-
ი ფული, რამდენადღე საჭირო დაფარებდა თავის თავს. ვერ
წარმოადგინო, როგორ ამბარებდნენ მილიან, ხელი ხელ
გაყრილიან, ვიკრავენ ქვეშ ნაყიდ ვენეციანთა ერთად! ითიქმის
არც კი ესმით, რამდენი დამცირებდა ამასი! რა ბედნიერი ვარ
მე, რომ ბედმა მიხსნა ამანარი მდგომარეობისაგან და მარჯუნა
ამისთანა ყველიშობილი, იდეალური კაცი! მიკვრას, როგორ
იტანს თავის სტუმარს? წარმოადგინო კი მაქვს, როგორა
სწუხებს და ჯავრბობს გულში ამ ვიგებტორის წინააღმდეგ. საცო-
დად, ამ ლაპარაკის გამგონე, ვინ იცის, როგორ იტანჯებო.
მე რაღას ვეგადებ ყურს, ესე ხომ ცუდია. წავილა, საწოლ
ოთახში და იქ დავისვენებ.“

— მე საესებით ვეთანხმები კანტარ, — ამბობდა ამ დროს
პავლუს ივანური: — რომ კაცმა ცოლი უნდა შეირთოს მხოლოდ
იმ შემთხვევაში, თუ ცოლს შეუძლიან გააძლიეროს ეკონომიური
დამოუკიდებლობა ქმრისა.

ეს რა შესისხს! გაიფიქრა ყმაწვილმა ქალმა „ეხლა კი
აღარ წავაღ! ნუ თუ მართლს ამბობს? იქნება ეხლა ამ აზრისა
და მშენს კი არ იყო?“ ქალმა მიიწია ახლო კარებისკენ. იმის
არსებში საესებით გაიღვიძა ეგას ქალიწვილიან.

— მე არა მწიხს სიყვარული, — განაგრძო მასპინძელმა: —
ამ გრძნობას მეც იმ თვლით ვუყურებ, როგორითაც შოპენ-
პაუერი უყურებდა. სიყვარული მისწრაფებდა შთაშინაგლობის
შენახვას. ძალიან გულუბრკველია იქცევიან ცოლები, რო-
დესაც თხოულობენ ქმრებისაგან ერთაუღლებას მარტო თავიანთ
თავის სასიყვარულოდ. ერთმა ფილოსოფოსმა საქვე, რომ
სიყვარული მოტყუებთაო, ამისთვის ქორწინება, სიყვარულზე
აგებული, უმეტერია. ეს უმკველია, რადგან, როგორც შოპენ-
პაუერი ამბობს, კაცი შთაშინაგლობის შენახვისთვის მისწრა-
ფება და თავის სათავყვეანედ არსებში მარტოს ვარდა ვერაფერსა
შეუძებს. ამის გამო კრიტიკოს ადგილი აღარა აქვს, კაცი მხოლოდ
გრძნობის გველდის ქვეშაა. თუ საქვე გიზნენის კავშირებზე
გთავიდა, მაშინ გვიანდაა შეცდომის გასწრაფება. ქორწი-
ნება ამ უნდა გაამაგროს ჩვენი ქონებრივი მდგომარეობა. უფუ-
ლოდ მე არას დროს არ შევირთავდი ცოლს, თუნდაც იგი

ზეტივად ჩამოსული არსება ყოფილიყო. რასაკერაეცა, არ
გამბობ, თავი ვერცხვდ ვაქცეულ მეთქი, როგორც ჩვენმა ამხე-
ნავმა სტრინგებმა ჩაიღწია. იმან ხომ სრულად მახინჯი შე-
იბო. როდესაც დაინახე სტრინგები და იმის ცოლი ერთად
„შიშა შემაპოყო, ისეთი უმადგესი და საშინელი რამ იყო ის
ქალბატონი. ამბობენ, სამს უწლისზე მეტია და გამოსულე-
ლებულიცაა. სტრინგებმა საქამო ფული აიღო პირველადვე,
დანარჩენი აუჯარბელი სმიდირე კი ანდერძით დარჩენა ცო-
ლის სიყვლის შემდეგ. მაგრამ მილიონები ვერ დაიხსნიან
კაცს საიქიოს წარბაზნებისაგან. მეგონი, სტრინგები უფრო ად-
რეც მოკვდება იმ შიშით, რომ სმიდირე არ დავჯარგო.
საწყალს საშინლად სძულს ცოლი, მაგრამ მიანიშ მოსიყვარ-
ულე ქმრის როლი უნდა ითამაშოს, რომ ანდერძი არ შეიცვა-
ლოს. ამითანა ცოლის შერთვა, ჩემის აზრით, ისე უნდა.

— შენ ხომ სიყვარულით შეირთე? — შენიშნა სტუმრებმა: —
და, როგორც გავიგე, დღი წინააღმდეგეც ჰყოფილბარ შიშით-
ისია; ასე რომ მე უფილდეს სულელი დაჯარკე.

— მა, მა, მა! შენც დაიჯერე ზღაპრის პრიციტებ ჰყო-
ფილბარ, თუ არ გესმით ცოლის შერთვის პოლიტიკა, რა-
დესაც საცოლეს უნდა სიყვარულით ვაზიხებო. რად მინდა ეს
მითხვი, როდესაც ჩემი ცოლი ერთადერთი მემკვიდრეა მდი-
დარის კაცისა! აღრე თუ გვიან ხომ მე ვიქნები მფლობელი იმ
სმიდირისა!

— ჩემის აზრით-კი, დღევანდელი ცერტსი სჯობიან ხე-
ლინდელ ქეთამასა, სიყვლისაგან იმის ხომ შეიძლება ბერიცელი
დაძკარგის ცხოვრება?

— ჩემადღე ციცოლი, რომ ჩემს სოფის ორი ათასი ვერ-
ბოდა, მაგრამ მიანიშ ამისთანა ქრთამისთვის შევლავ ჩემი პა-
ტიონებია. სამაგიეროდ ჩემი ცოლი მზარულად ავიდა წმინდა
და შეუტრეველ სიყვარულის მიერ შექმნილ გენდერების
ტახტზე. ის ეხლაც დარწმუნებულია: დარბი ქალი რომ ყოფი-
ლიყო, მაშინაც შევირთავდი. მე მიყვას ჩემი ცოლი, მაგრამ
არ დავმადე, რომ ქორწინების შემდეგაც ვერტე „სხვა ქა-
ლებს ისევე, როგორც ქორწინებამდე ვერტედი. ჩვენ, კაცთ-
მა, ყველანი ერთნაირები ვართ, განსხვავება ის არის მხოლოდ,
რომ ერთთან გულახდილნი ვართ, მეორესთან კი არა.

— მართლაც, რა სასიამოვნოა გამოტყუდ, რომ ჩვენ სიყვ-
არული უფლები შეგვიძლიან ვიყოლოდ! — საქვე სტუმრებს
ამოიხებრია.

— შთაშინაგლობის შენახვისთვის! ჩვენთვის ძრიელ ადვი-
ლია ქალის შეფერება: შეგვიძლიან ამისთვის შევიყვაროთ ისი-
ნი, ვინც ფულს მოგვეცენ. დასაძახი აქ არავფერია. და თუ
იმივე დროს ვეტრფილებით სხვებს, ესვე მუნებრის მოვლენ-
ნაა. ამის დასამტკიცებლად ისიც ქმარა, რომ საზოგადოება
ადვილად გვაპატივებს ხოლმე ამ დანაშაულობას. სამაგიეროდ
იგივე საზოგადოება ქალებს არ აპატივებს მცირე დანაშაულო-
ბასაც-კი.

— მოწყენილი ხარ უცოლოდ? — კითხა სტუმრმა.
— მოწყენის დრო სად არის, როდესაც ჩვენ ვართ... ამის-
თანა მშენიერი არსება, როგორიც ჩემი ახლია...

გულის გამგზირაგმა კვილიმა შეწყვეტინა სიტყვები კა-
რებში იღვა სოფი პეტროვნა. სახე დაძლიერებდა, გაწყვიტულე-
ბოდა, ტუჩები გაღურებოდა. რაილეს ის თქმს ლამობდა, მა-
გრამ ენა არ ემოჩრილობოდა. თვლები გაშტერებოდა, ვერა-
ფერს არჩედა, ყურები უზებოდა, ოთახი სასუქ გვიანა რაილც
ფენტატორებ არსებებით, რომელიც შორის გაისმოდა სიკო-
ხარბარი, ნიშნად და ცინგისა იმის ვატრეუბულ ბედნიერებაზედ,
შემცდარ სიყვარულზედ. ჰჭარბოდა გამოუთქმელ ტკივლს,
გული მისილდა ტრანჯისაგან. იმას ეგონა, რომ ყველფერი
ინგერელოდ, ია, საცა დაღმამა გასქტება და საწოლამოდ გა-
მოსალომბეა წუთი-სოფელს.

მასპინძელი და სტუმარი განცივიერებულნი შეწყურებდნენ
სოფი პეტროვნას. გაცივიერებულნი იყო პავლუს ივანური, რომე-
ლიც არ უჯერებდა თავის თვლებს. რატომ არ უთხრა და
არ შეატყობინა კარის კაცმა ცოლის მოსვლა?

* იხილეთ დამკვეთი № 130.

ჩქარა მოვიდა გონს და ცოლს მიჰმართა:

— რა ბედნიერებაა შენი ნახვა, ჩემო ძვირფასო... საშინლად მოვიქნენ, მძლობელი ვარ, რომ მოულოდნელის მოსვლით გამბარე...—და ამ სიტყვებით ცოლს ნახად ხელები მოჰხვია.

ქმრის მიკერებამ მალე დაუბრუნა გრანობა უბედურ ქალს. ბრძოლიერულმა დაუცივლო ქმარს:

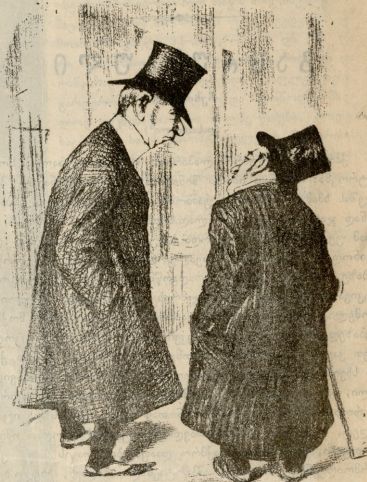
— დამეკარგე აქედან, შე სიძველო!—თან ხელი ჰკრა და თვით დაეცა უგრანობელი.

ნ. კუჭუბია

ლესილის ფურცალ-გაზეთებიდან

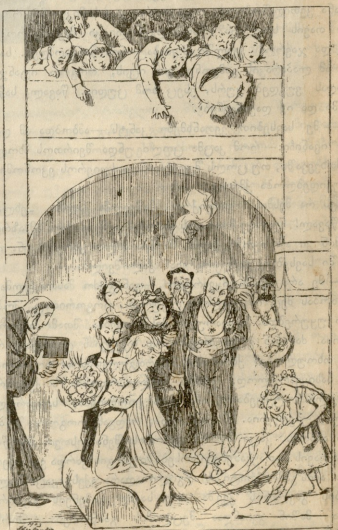
ქველმოქმედ ქალს. კუჭუბია. — მომეცე, გაზაფხულზე ბერი დარბები შეეს!

— ჩემს ისიდორეს ძალიან უყვარს თქვენი გლეხი... იმღინი გაჭედი...

დიდის მოწიწებით და სისიებით აქვრდნენ უყვარს.

მაგრამ ერთმა უცნაურმა გარემოებამ ყო უყვარს დაჰფიქრა.

რედაქტორი-გამომცემელი ალ. ჯაბაღანიძე.